Minna Aalto-Setälä

Lausunto 21.4.2022

Viestintä ja liikennevaliokunnalle

LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄSTÄ KOMISSION EHDOTUKSESTA DATASÄÄDÖKSEKSI (U 29/2022 vp)

Eduskunnan viestintä ja liikennevaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarilta kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi datan oikeudenmukaista saatavuutta ja käyttöä koskevista yhdenmukaisista säännöistä (datasäädös, U 29/2022 vp). Kiitän mahdollisuudesta kommentoida kirjelmäluonnosta ja lausun asiasta kohteliaimmin seuraavaa.

Mielestämme datasäädöksen soveltamisalaa tulee selkeyttää. Datan määritelmä on keskeinen ja sen tulisi kattaa vain raakadata. Mielestämme itse datan määrittelyn ja sen jakamisvelvoitteiden tulee olla tarkkaan rajattuja ja selkeitä. Liian lavealla määritelmällä heikennettään tarpeettomasti yritysten mahdollisuuksia suojella dataansa liikesalaisuutena.

Haluamme kiinnittää huomiota kirjelmän epäjohdonmukaisuuteen liittyen liikesalaisuuksiin ja niiden jakamiseen, sillä vaikka kirjelmän sivulla 18 kolmannessa kappaleessa kolmannessa lauseessa todetaan teollisuuspoliittisesta näkökulmasta että ”yritysten toimintaedellytyksien ja reilun kilpailun näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että säädös ei johda velvoitteeseen jakaa liikesalaisuuksia”, niin saman sivun edellisessä kappaleen toisessa lauseessa todetaan, että ”jaettaessa liikesalaisuuksia erityisesti kolmansille osapuolille, on perusteltua edellyttää niiden suojaamiseen tähtääviä erityistoimia sekä niistä sopimista”.

Katsomme, että lähtökohtaisesti liikesalaisuuksia sisältävää dataa ei tulisi jakaa. Datasäädöksen jatkotyössä tulee huomioida paremmin yrityksen oikeus ja tosiasialliset mahdollisuudet suojata liikesalaisuuksiaan.

Datasäädöksessä ehdotetaan merkittävää puuttumista sopimusvapauteen. Sopimus on kuitenkin yritykselle ensisijainen tapa suojata dataa.

Datasäädöksen ja tietokantasuojan suhdetta tulee harkita huolellisesti. Tietokantaoikeutta ei tule rajoittaa tarpeettomasti. Datasäädöksen ja tietokantasuojan suhdetta tulee selvittää lisää, jotta vaikutukset tietokantaoikeuteen olisivat perusoikeuksien näkökulmasta tarkkarajaisia ja oikeasuhtaisia.

Yrityksiä tulee kuulla ja niiden tulee olla jatkossakin mukana dataan liittyvässä standardisointityössä, jonka tulee jatkossakin olla pääsääntöisesti teollisuusvetoista. Standardeilla on tärkeä rooli Euroopan unionin sisämarkkinoilla. Eurooppalaisen standardointijärjestelmän laadintatyön kehittäminen on tärkeää.

Minna Aalto-Setälä
Lakimies
Keskuskauppakamari